

AKÝ DOPAD BUDÚ MAŤ PLÁNOVANÉ ZMENY?

V septembri vstúpia do platnosti plánované zmeny v nastavení dôchodkového systému, ktoré by spolu s ďalšími opatreniami mali priniesť potrebné finančné prostriedky pre nastolenie požadovanej výšky verejného rozpočtu. Zmeny v nastavení dôchodkového systému spoločnosť vníma rozmanito. Vládni predstavitelia považujú tento krok za správny, nakoľko podľa ich názoru pomôže znížiť deficit verejných financií a zároveň umožní racionálnemu občanovi vystúpiť z nevýhodného druhého piliera, ktorý mu vlastne neprináša tak veľké zisky, ako pôvodne očakával. Predstavitelia dôchodkových správcovsých spoločností považujú tento krok za nesprávny. Veď už len na základe odhadov vývoja demografických ukazovateľov musí byť racionálnemu občanovi na prvý pohľad zrejmé, že prvý pilier nebude dostatočným zdrojom pre adekvátne dôchodky vyplácané budúcim dôchodcom. Jediné východisko teda DSS-ky vidia v zotrvaní občana v druhom pilieri a dodatočnom šetrení si na neskoršie časy. Zároveň považujú takýto spôsob šetrenia za jeden z najbezpečnejších, čo sa do straty investícií v súčasnej neistej dobe týka. A ako to vidí racionálne uvažujúci občan? Je výhodné vstúpiť, vystúpiť, zotrvať, alebo ignorovať druhý pilier? Počacia mu vlastné úspory na pokojný dôchodok? Bežný racionálny občan nevie, nevidí do pozadia zložitého systému nastavenia dôchodkov a nechce platiť nič navyše zo svojich súčasných príjmov, no zároveň očakáva zaslúžené adekvátne dôchodok. Východiskom z tohto problému by bolo nechať rozhodnutie na občanovi samotnom a vo výsledku sa uvidí, nakoľko bola reforma úspešná, nakoľko zavedené zmeny prinesú požadované ovocie. Zodpovední by si však mali uvedomiť, že pokiaľ prioritou nie sú iba podmienky Európskej únie dodržať požadovanú výšku deficitu, ale schopnosť postarať sa o občana v budúcnosti, je potrebné prijať opatrenia pre zvýšenie finančnej gramotnosti obyvateľstva a zvýšenie jeho schopnosti adekvátne sa rozhodnúť. V opačnom prípade sa problém bude iba naďalej nabalovať, deficit Sociálnej poisťovne rásť a vo výsledku z toho vziđe iba ďalšie finančné bremeno na pleciah občanov.

Igor Kiss, riaditeľ Inštitútu hospodárskej politiky

DRUHÝ PILIER – PREČO ZOSTAŤ?

PRVÉHO SEPTEMBRA NADOBUDLA ÚČINNOSŤ UŽ N-TÁ NOVELA ZÁKONA O DÔCHODKOVOM SPorení. KOHO SA DOTÝKA A ČO A KOMU PRINIESLA? POZRIME SA.

Iniciátorom a kľúčovým subjektom tejto zmeny zákona bola vláda, pričom jej rozhodujúcou prezentovanou motiváciou bol deficit verejných financií. Z pohľadu výsledku je jasné, že vláda v krátkom čase dosiahla to, čo potrebovala – znížiť odvody do druhého piliera, čím vylepšuje bilanciáciu v prvom pilieri, t.j. v Sociálnej poisťovni. Nepochybujem o legitimitate kroku, na ktorý mala právo i mandát. Chápem aj kontext tohto kroku. Beriem aj argumentáciu štátneho tajomníka ministerstva práce, že sa snažia dôchodky riešiť komplexne. Každopádne sa nemôžem zbaviť dojmu, že je to krátkodobé riešenie s okamžitým dopadom na zodpovedných sporiteľov z druhého piliera. Až vzdialenejšia budúcnosť – osem až desať rokov ukáže, nakoľko rozumné rozhodnutie to bolo.

Druhým dotknutým subjektom (presnejšie subjektmi) boli správcovsé spoločnosti, ktoré sa vďaka tejto novele dostali do nežiadenej situácie. Na jednej strane ich vláda kritizovala, že nedostatočne zhodnocujú vklady sporiteľov a na strane druhej im opozícia a čiastočne i médiá vyčítali, že nebojujú za svojich sporiteľov. Pravda je však taká, že správcovsé spoločnosti sú v podstate od začiatku v pozícii, kedy len následne reagujú na to, čo im poslanci schvália. A je absolútne jedno z ktorého spektra. Stačí len pozrieť na počet noviel zákona a hneď je jasné, ako je stabilné prostredie druhého piliera. Pravidlá hry sa menia každú chvíľu, a ak by som to mal porovnať so športom, tak každá tretina hokejového zápasu sa hrá nielen podľa iných pravidiel, ale aj s iným náradím. Je síce naozaj ľahké, ale aj ľahkomyselne povedať, že číslo - rozumej zhodnotenie - je nízke. Férové je však pozrieť sa na vec komplexne a v kontexte okolností, za ktorých to „číslo“ bolo dosiahnuté. Preto by malo byť dosiahnuté zhodnotenie v dôchodkových fondoch brané skôr pozitívne, ako kriticky. Za daných okolností je úspech, že správcovia vo fondoch v konečnom dôsledku neprerobili. Ak by nebolo toľko často „nešťastných“ zmien, zhodnotenie mohlo byť minimálne dvoj- až trojnásobne vyššie. Netreba chodiť ďaleko, kto chce, nech sa pozrie na priemerné zhodnotenie porovnateľných fondov, ktoré dosiahli slovenskí správcovia podielových fondov.

Rovnako výčitky opozície, že DSS-ky nebolo počuť, sú prinajmenšom diskutabilné. Minimálne preto, že presne tú istú výčitku možno aplikovať aj opačne. Kto má potenciálne významnejší vplyv na tvorbu legislatívy? Správcovia či poslanci? Nechcem zabíhať do detailov, ale kto sa téme venuje, ľahko si vie vyhodnotiť aktivitu, snahu a reálne výsledky, tak opozície ako celku, ako aj jednotlivých strán.

V momente, keď sa DSS-ky dozvedeli aké sú prvotné návrhy, začali sme komunikovať. Z pohľadu pomeru hlasov v parlamente bolo zrejmé, že ak sa vláda v konečnom dôsledku rozhodne akokoľvek, zostaneme len v úlohe štatistov. Závery, na ktorých sme sa v rámci asociácie vedeli zhodnúť sme odprezentovali na stretnutiach na ministerstve i na okrúhlych stoloch. Viac sa za daných okolností urobil nedalo. Viac než nešťastné bolo zatiahnutie DSS-iek do politického boja prostredníctvom ohovárania, že sa DSS-ky dali kúpiť vyššími poplatkami. Okrem toho, že to bol od počiatku výmysel, tak konečný výsledok navyše potvrdzuje, ako to naozaj bolo. A to už nehovorím o samotných číslach, ktoré tento výmysel jednoznačne vyvracajú. Na ročnej báze totiž správcovia - zdôrazňujem, nie fondy - prerábajú rádovo 100 tisíc eur, pričom na päťročnej už ide o milióny. A v tomto dopade ešte nie je zakalkulované otvorenie druhého piliera. Nie že by sa to nedalo prežiť, ale návratnosť investícií sa predĺži a zníži sa manévrovací priestor na informovanie a vzdelávanie sporiteľov.

Nezávisle na vyššie uvedenom, najdôležitejší sú v celom tomto procese sporitelia. Je toho viac, čo sa pre nich zmení. Dobrou správou je, že druhý pilier pokračuje ďalej. I keď v tomto momente s menšími možnosťami, ale pokračuje. Jednou zo staronových novíniek je znovuo tvorenie, a teda možnosť vystúpenia z druhého piliera. V konečnom dôsledku je na každom sporiteľovi, ako sa rozhodne. Malo by to však byť s chladnou hlavou a premyslene. Skôr ako sa sporiteľ rozhodne, mal by si položiť minimálne tieto otázky: Chcem sa vzdať svojho osobného majetku? Chcem, aby o celom mojom budúcom dôchodku rozhodoval štát?

Pokračovanie na str. 2

DRUHÝ PILIER – PREČO ZOSTAŤ?

Dokončenie zo str. 1

Je mi jedno, či sa starám o svoju budúcnosť ja sám? Chcem sa vzdať daňového zvýhodnenia? Ak si na všetky otázky odpovie áno, tak je „zrelý“ pre prvý pilier. Sporitelia by sa nemali nechať pomýliť opakovanou „mantrou“, že sporenie je výhodné len pre tých, ktorí zarábajú aspoň priemerný zárobok. Sporenie je výhodné a najmä zodpovedné pre každého, kto má na myslí svoju budúcnosť.

Chcem veriť, že tak ako doterajšie otvorenia druhého piliera, tak aj toto sa skončí racionálnym rozhodnutím sporiteľov – nielen súčasných, ale najmä budúcich. A to tak mladých, ako aj tých, ktorí ešte nemajú 35 rokov a majú na novovytvorenú šancu vstúpiť do druhého piliera. Lebo tak, ako pokračuje druhý pilier, mali by v ňom pokračovať aj sporitelia. Nezávisle na výške nasporenej sumy, nezávisle na dĺžke sporenia. Každý cent, ktorý je v dôchodkovom fonde, je vlastníctvom sporiteľa, prípadne jeho dedičov. Navyše, novela zákona umožňuje neobmedzenú výšku dobrovoľného sporenia s daňovým zvýhodnením do výšky dvoch percent ročného daňového základu. To je nástroj a spôsob ako môžu sporitelia ukázať – som si vedomý zodpovednosti za svoju budúcnosť.

Dôchodkové sporenie je na Slovensku najlacnejšie forma sporenia. Je pri tom aj jedna

z najbezpečnejších, čo posilňuje aj fakt, že správcovská spoločnosť musí vytvoriť jeden garantovaný fond. Pravdou je, že pri garantovaných fondoch sa výška výnosu bude pohybovať možno kdesi okolo úrovne inflácie, ale možnosť vybrať si k takému fondu aj negarantovaný fond dáva reálny predpoklad dosiahnuť pravdepodobne lepšie percento zhodnotenia, ako bude percento valorizácie dôchodkov z prvého piliera. Dôvodom je rýchlejšia schopnosť správcov reagovať na vzniknutú situáciu na trhu. Ak ekonomika funguje, všetko je fajn. Ak je však kríza, správcovia to na vývoji trhov zachytia skôr, ako sa to prejaví na verejných financiách. Počas krízy, ako je napríklad teraz, je menej zamestnaných, menej odvodov z daní, menej nákupov, a teda aj menej odvodov z DPH, atď. Veľkú rolu zohráva aj vývoj počtu novonarodených a neskôr pracujúcich osôb a ľudí odchádzajúcich do dôchodku. Preto je veľmi pravdepodobné, že aj zdroje na výplatu z prvého piliera budú menšie a neporastú tak rýchlo, ako inflácia. To je aj dnes vidieť v deficite Sociálnej poisťovne. Objektívne povedané, dnes Sociálna poisťovňa nevie kedy, ako a o koľko bude v budúcnosti valorizovať dôchodky. Rovnako ani správcovia nedokážu povedať, či nebudaj sľubí, aký bude výnos vo fondoch. Vedia však aké boli možnosti v minulosti a aké sú ich dnešné schopnosti. Vedia tiež, že sa dá

Kto je
Stanislav
Žofčák...

Ing. Stanislav Žofčák zastáva v súčasnosti pozíciu predsedu predstavenstva DSS Poštovej banky. Zároveň pôsobí ako predseda predsedníctva Asociácie DSS. V minulosti pôsobil ako odborný špecialista Federálneho ministerstva zahraničných vecí v Prahe a na Ministerstve zahraničných vecí SR. V roku 2003 získal 2. miesto v prestížnom ocenení Hospodárskeho klubu, Prominent ekonomiky.

„ísť proti trhu“ a minimalizovať prípadný negatívny vývoj. A to je ich výhoda. Správcovia určite využijú aj príležitosť zmeniť investičné stratégie existujúcich fondov, či zriadiť nové fondy. A to je ďalšia dobrá správa pre sporiteľov: vytvorí sa konkurenčné prostredie, kde správcovia budú mať záujem prilákať nových sporiteľov zaujímavými výnosmi, zaujímavými stratégiami i kvalitnými službami. O dôvod viac zostať v druhom pilieri.

Autor: Ing. Stanislav Žofčák
– predseda predstavenstva DSS Poštovej banky

POROVNANIE DÔCHODKOVÝCH SYSTÉMOV V ČLENSKÝCH KRAJINÁCH V4

VZHLADOM NA DLHÚ DISKUSIU, KTORÁ PREDCHÁDZALA REFORME DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU NA SLOVENSKU AKO AJ ARGUMENTY, KTORÉ ČASTOKRÁT POVAŽOVALI DÔCHODKOVÝ SYSTÉM NA SLOVENSKU ZA JEDINEČNÝ A ODLIŠNÝ OD OKOLITÝCH KRAJÍN REGIÓNU, SME SA ROZHODLI POROVNAŤ DÔCHODKOVÉ SYSTÉMY ČLENSKÝCH KRAJÍN V4.

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

Na Slovensku by malo prísť k prijatiu plánovaných zmien od septembra 2012. **Základné zmeny, ktoré by mali nastať sú nasledujúce:**

- Zníženie odvodu do druhého piliera či dočasnú valorizáciu dôchodkov o pevnú sumu v priebežnom pilieri
- V kapitalizačnom pilieri sa má po novom upraviť povinný vstup na dobrovoľný, a

to až do veku 35 rokov sporiteľa

- Súčasný 9%- odvod nahradí 4%
- Sporitelia si môžu k tomuto prispieť nimi zvolenou sumou, jej výška nie je obmedzená, daňovú výhodnosť však budú mať len 2 % navyše
- Minimálne jeden garantovaný a jeden negarantovaný
- Sledované obdobie pri garanciách, základné porovnávacie obdobie, bude 10 rokov, pri vybraných fondoch si DSS

môžu zvoliť aj 15-ročné obdobie

- Odplata za vedenie dôchodkového účtu klesne z 1 % na 0,75 %
- Odplata za správu fondu zostáva 0,3 % ročne pri garantovaných fondoch a zvyšuje sa pri negarantovaných na 0,6 %
- Porastie aj odplata za zhodnotenie majetku vo fondoch, a to z dnešných 5,6 % na 10 %
- Postupne sa bude znižovať švajčiarsky model s tým, že sa bude viac brať do úvahy zmena miery inflácie ako rast priemernej mzdy
- Proces by mal byť zavŕšený v roku 2017, keď by sa mali dávky valorizovať už len o dôchodcovskú infláciu

Pokračovanie na str. 3

Dokončenie zo str. 2

POĽSKÁ REPUBLIKA - ZÁKLADNÉ FAKTY V POROVNANÍ SO SLOVENSKOM

Porovnanie nezohľadňuje také skutočnosti, akými je napríklad fakt, že v Poľsku bol vstup povinný pre všetkých občanov do veku 45 rokov (čo znamená výrazne nižšie vstupné náklady), ďalej fakt, že v Poľsku každá spoločnosť spravuje len jeden fond (nižšie prevádzkové náklady), že tam nie sú garancie výnosu, atď.

- ▶ Počet sporiteľov v 2. pilieri je v Poľsku približne 10-násobne vyšší (15 mil.) ako na Slovensku (1,5 mil.).
- ▶ Objem úspor na dôchodok v 2. pilieri je v Poľsku približne 11-násobne vyšší (cca. 56 mld. EUR) ako na Slovensku (cca. 1,5 mld. EUR).
- ▶ Počet spoločností spravujúcich úspory je v Poľsku 14 pričom na Slovensku pôsobí 6 spoločností.
- ▶ Priemerný objem úspor spravovaných jednou spoločnosťou v Poľsku je 4-násobne vyšší (cca. 4 mld. EUR) ako na Slovensku (cca. 1 mld. EUR)
- ▶ Poplatky, ktoré si môžu účtovať správovské spoločnosti sú nasledovné :

Odplata za správu: je v Poľsku približne 2-násobne vyššia (0,54% z AuM) ako na Slovensku (0,3% z AuM) pri objeme úspor spravovaných slovenskými DSS

Odplata za vedenie účtu: je v Poľsku 3,5-násobne vyššia (3,5% z príspevku) ako na Slovensku (max.1% z príspevku)

Odplata za zhodnotenie: je porovnateľná v oboch krajinách pri výkonnosti fondov 1,5%

Príspevky predstavujú v Poľsku v priemere jednu tretinu (stúpajú od 2,3 % t.r. do 3,5 % v r.2017) úrovne príspevkov na Slovensku (9 %).

Objem príjmov vygenerovaných v r. 2012 celým trhom je v Poľsku 14-násobne vyšší (421 mil. EUR) ako na Slovensku (29 mil. EUR).

Objem príjmov pripadajúcich v r. 2012 v priemere na jednu spoločnosť je v Poľsku 6-násobne vyšší (30 mil. EUR) ako na Slovensku (5 mil. EUR), a to aj pri ich tretinovej výške príspevku.

Zníženie príspevkov v Poľsku, neohrozilo systém ako taký, nakoľko správovské spoločnosti v Poľsku sú aj po jeho znížení v neporovnateľne lepšej ekonomickej kondícii ako spoločnosti na Slovensku pri terajšom nastavení.

ČESKÁ REPUBLIKA – ZAVEDENIE DRUHÉHO PILIER

Česká republika zaviedla 3-percentný druhý pilier za podmienky, že si ďalšie dve percentá pridá sporiteľ z vlastných prostriedkov. II. pi-

lier by mal fungovať od roku 2013 na báze dobrovoľnosti, ale prihlásenie sa v priebehu roku 2012 bude nevrätne.

Každoročne sa bude dôchodkový vek u mužov posúvať o dva mesiace a u žien dokonca o štyri mesiace ročne tak, aby sa dôchodkový vek u oboch pohlaví do roku 2041 zjednotil. Z toho vyplýva, že generácia súčasných tridsiatnikov bude mať nárok na dôchodok až po 66. roku života.

Vzniknú štyri typy fondov rozdelené podľa miery rizika a možnej výšky zisku, ktoré budú sporiteľia môcť strieďať.

MAĎARSKÁ REPUBLIKA – CHARAKTERISTIKA DÔCHODKOVÉHO SYSTÉMU

Od 3. Novembra 2010 sa zvyšok II. piliera stal dobrovoľným. Vek odchodu do dôchodku je od roku 2009 určený na hranici 62 rokov pre mužov ale aj pre ženy. Od roku 2010 sa vek postupne predlžuje a to nasledovne – o pol roka pre každú vekovú skupinu. Od roku 2022 bude vek odchodu do dôchodku vo veku 65 rokov, pričom to platí pre osoby narodené v roku 1957 a neskôr. Ako prvých sa toto zvýšenie dotklo osôb narodených v roku 1952. Do roku 2010 (od 1.4.2007) platilo, že zamestnaní príjemcovia dôchodku, sú povinní platiť príspevky zo svojho príjmu, avšak po odpracovaní 365 dní sa ich dôchodok zvýši o 0,45 % ich mesačnej mzdy. Po reforme sa pravidlá sprisnili a nárok

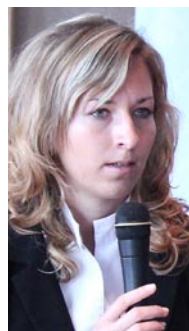
na dôchodok sa tak odvíja od roku narodenia. V novom systéme existuje možnosť odchodu do predčasného dôchodku, avšak podmienka doby zamestnania, t.j. 40 rokov, musí byť splnená a dôchodca musí dosiahnuť najmenej 59 rokov veku.

Od roku 2013 sa dôchodky stanú aj predmetom dane z príjmy fyzických osôb, s čím súvisí aj reforma zdaňovania dôchodkov, kde sa bude meniť vymeriavací základ dôchodkov z čistého priemerného príjmu na hrubý priemerný príjem. Každý fond musí poskytovať poisťencom výnos, pričom každý jeden musí platiť 1 % z celého objemu príspevkov do centrálného fondu na krytie možnej insolventnosti fondu. Členovia dôchodkového fondu môžu prechádzať z jedného fondu do druhého, avšak sú povinní platiť náklady vznikajúce s týmto prechodom. Ukazuje sa, že nárast sporiteľov vo fondoch sa zastavil. V roku 2003 existovalo ešte 18 fondov, pričom 93 % sporiteľov bolo v 6 fondoch. V 7 fondoch bol úrok 0 % a v jednom – 1 % a priemerná efektívnosť je vo výške 2,93 %. Môžeme teda povedať, že II. pilier nie je lacnejší ako priebežne financovaný (PAYG).

SUMÁR PREVEDENÝCH ZMIEN V KRAJINÁCH V4 (DO SEPTEMBRA 2012)

V súčasnosti zamestnávateľia na dôchodkové poistenie prispievajú 18 % zo mzdy svojich zamestnancov. Negatívny demografický vývoj do budúcnosti naznačuje aj analýza Spojených národov, podľa ktorej by mal podiel obyvateľstva nad 65 rokov predstavovať 19 % na Slovensku, 21 % v Poľsku, 22 % v Maďarsku a 23 % v Čechách. Priemerný nárast obyvateľstva v dôchodkovom veku v regióne by teda predstavoval 2 %. Počet dôchodcov by podľa prognózy mal na Slovensku vzrásť až o polovicu, pričom v Maďarsku „iba“ o jednu tretinu. V Maďarsku viedla neudržateľná situácia k „dobrovoľnému“ presunu finančných prostriedkov naakumulovaných v penzijných fondoch vo výške takmer 10 % HDP do prvého piliera, penzijné fondy boli rozpustené a bola prinavrátená štátna správa dôchodkových fondov. Poľská vláda reagovala na potrebu zmien presunom namiesto dvoch tretín príspevku smerovaného do súkromných fondov, do prvého piliera. Na Slovensku prebehli zmeny rozdielnym spôsobom, a to hlavne zmenou dĺžky obdobia, počas ktorého sa sporiteľ mohol rozhodnúť vstúpiť do druhého piliera, zavedením garancií, ako aj voľným vystúpením z druhého piliera. V Čechách prišlo k návrhom na zmenu nastavenia systému, spočívajúcej v akomsi pretransformovaní prostriedkov súčasného tretieho piliera do druhého a vzniku nového tretieho piliera. Novovzniknutý druhý pilier by mal získavať prostriedky na vyplácanie budúcich dôchodkov hlavne formou ziskov z vykonaných investícií.

Autorka: Ing. Zuzana Dobrotková

Kto je
Zuzana
Dobrotková...

Ing. Zuzana Dobrotková pôsobí v Inštitúte hospodárskej politiky od roku 2010. V súčasnosti zastáva v IHP post manažérky pre kohéznú politiku. Popri pôsobení v IHP pracuje v súkromnej spoločnosti, na pozícii projektovej finančnej manažérky, kde sa podieľa na finančnom riadení projektov podporených Európskou úniou, pričom ďalej detailne spracováva a vyhodnocuje finančné analýzy k novým projektom. Svoju odbornosť si ešte dodatočne rozširuje v oblasti verejného obstarávania. V profesionálnej oblasti sa okrem kohéznej politiky venuje aj fiškálnej politike.

RECENZIA ODBORNEJ PUBLIKÁCIE

BELIČKOVÁ, K. A KOL.: ROZPOČTOVÁ TEÓRIA, POLITIKA A PRAX. BRATISLAVA: IURA EDITION, 2010. 342 S. ISBN 978-80-8078-335-8

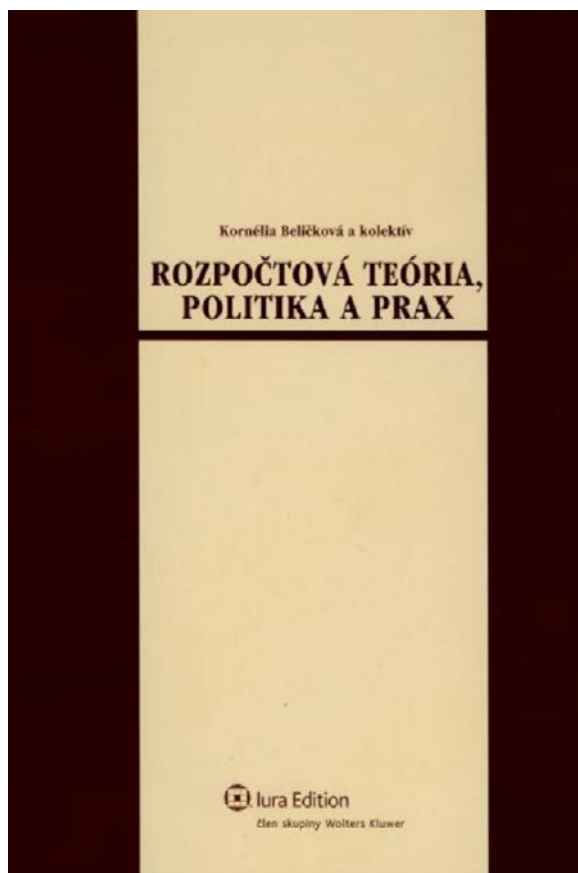
ROZSAH A KVALITA VEREJNÝCH SLUŽIEB JE V SÚČASNOSTI PREDMETOM MNOHÝCH DISKUSÍ U ŠIROKEJ ODBORNEJ I LAICKEJ VEREJNOSTI, A TO NAJMÄ V SÚVISLOSTI S RASTÚCOU POŽIADAVKOU NA ZNIŽOVANIE VEREJNÝCH VÝDAVKOV V DÔSLEDKU PRETRVÁVAJÚCEJ HOSPODÁRSKEJ RECESIE A OBMEDZENEJ VÝŠKY VEREJNÝCH ZDROJOV. V REAKCII NA TIETO SKUTOČNOSTI SA NA KNIŽNÝ TRH DOŠTÁVA VYSOKOŠKOLSKÁ UČEBNICA S NÁZVOM „ROZPOČTOVÁ TEÓRIA, POLITIKA A PRAX“, KTORÁ JE VÝSTUPOM ZÁVEREČNEJ ETAPY PROJEKTU MINISTERSTVA ŠKOLSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY KEGA 481 V ROKOCH 2008-2010.

Učebnica je prioritne určená študentom Národohospodárskej fakulty Ekonomickej univerzity v Bratislave a študentom Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Taktiež môže poslúžiť čitateľom, ktorí sa venujú a zaujímajú o problematiku verejných rozpočtov ako celku, a v neposlednom rade predstaviteľom verejnej správy, či už štátnej správy alebo územnej samosprávy.

Kolektív šiestich autorov, pod vedením doc. Ing. Kornélie Beličkovej, PhD., v štyroch samostatných kapitolách podrobne analyzuje problematiku rozpočtových vzťahov a systém vnútornej štruktúry rozpočtovej sústavy so zameraním sa na vybrané problémy rozpočtovej teórie, politiky a praxe. Systematický výklad teoretických pojmov, definícií a vzájomných vzťahov sa logicky prelína s aktuálnymi otázkami verejných financií, ktoré sú aplikované na podmienky Slovenskej republiky.

V prvej kapitole s názvom Fiškálna politika verus rozpočtová politika autori prostredníctvom teoretických prístupov k fiškálnej a rozpočtovej politike, vysvetlenia podstaty a nástrojov fiškálnej a rozpočtovej politiky a ich vzájomného vzťahu poskytujú čitateľovi komplexný historický pohľad na štátny rozpočet Slovenskej republiky od rakúsko-uhorskej rozpočtovej sústavy až po súčasnosť.

Druhá kapitola s názvom Vybrané problémy rozpočtovej teórie, politiky a praxe je zameraná na autormi zvolené problémy, kde definujú nadnárodnú úroveň, národnú úroveň a nižšie vládne úrovne rozpočtovej sústavy. Taktiež vysvetľujú ekonomickú kategóriu „rozpočet“ ako základný finančno-právny inštitút hospodárenia na jednotlivých vládnych úrovniach. Pozornosť ďalej venujú názorom, modelom, štandardom a metodikám používaným pri tvorbe rozpočtov, ako aj charakteristike národného účtovníctva a vybraným operáciám verejnej

správy, ktoré vplyvajú na výšku verejného dlhu podľa metodiky ESA 95. V závere tejto kapitoly sú opísané nové prístupy k rozpočtovej politike a praxi na Slovensku.

Tretia kapitola má názov Vybrané problémy rozpočtového práva, v ktorej autori vychádzajú z faktu, že celý rozpočtový proces, vrátane všetkých jeho etáp, je definovaný právnymi normami, resp. súhrnom právnych noriem. V nadväznosti na dodržiavanie rozpočtových zásad pri hospodárení s verejnými prostriedkami upriamujú pozornosť čitateľa na predmet, pojem, charakteristiku, pramene a princípy rozpočtového práva ako súčasť práva finančného. Záverom detailne rozoberajú právnu úpravu

rozpočtového hospodárenia v podmienkach Slovenskej republiky.

Posledná, štvrtá kapitola s názvom Aktuálne k sústave rozpočtov Slovenskej republiky je najrozsiahlejšia. Podáva vyčerpávajúci výklad sústavy verejných rozpočtov na Slovensku, od najvyššej vládnej úrovne, ktorú predstavuje rozpočet Európskej únie (jeho vznik, vývoj, stranu príjmov a výdavkov), až po najnižšie vládne úrovne, zastúpené rozpočtami vyšších územných celkov, miest a obcí, s osobitným zreteľom na ostatné, v súčasnosti platné subjekty, ktoré sú súčasťou rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky.

V závere učebnice sú uvedené prílohy na ilustráciu rozpočtovej praxe a politiky, ktoré vhodne poslúžia aj ako pomôcka pri štúdiu uvedenej problematiky. Konkrétne sa jedná o vzor Rozpočtu verejnej správy Slovenskej republiky na roky 2010-2012, Štátneho rozpočtu Slovenskej republiky na rok 2010 a vybraného obecného rozpočtu na rok 2010 v členení na daňové a nedaňové príjmy.

Autorom sa úspešne podarilo objasniť problematiku verejných rozpočtov s dôrazom na štátny rozpočet ako strategický nástroj vlády v procese tvorby, rozdeľovania a používania verejných financií.

Vďaka jasnému a zrozumiteľnému textu je publikácia prístupná aj študentom iných študijných programov či odborov a tiež širokej verejnosti. Krok po kroku prechádza zložitou problematikou, ktorá je vhodnou formou obsiahnutá v rámci jedného komplexu, čím pri naša ucelený pohľad na rozpočtovú politiku v podmienkach Slovenskej republiky. Snahou autorov tak je priblížiť rôznorodosť, členitosť a vzájomné väzby rozpočtov na rôznych úrovniach, podnietiť diskusiu a vyvolať hlbší verejný záujem o danú problematiku.

**Autor: Ing. Juraj Zeleznik,
člen Katedry financií - Národohospodárska fakulta
Ekonomickej univerzity v Bratislave**